

Sygn. akt V ACa 559/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Artur Lesiak
Sędziowie:	SA Teresa Sobolewska SO del. Arkadiusz Kuta (spr.)
Protokolant:	stażysta Karolina Petruczenko

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

przeciwko Firmie (...) S. B. - (...) spółce jawnej w K., S. B., J. W. (1), S. M., I. M. B., M. W.
i I. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych S. B., J. W. (1), S. M., I. B., M. W. i I. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w T.

z dnia 9 września 2013 r. sygn. akt I C 1217/13

I. prostuje zaskarżony wyrok w ten sposób, że nazwę powoda F. ujmuje w cudzysłów oraz zastępuje słowa „Firma (...). (...), J.W., S. (...) Spółka jawna w K.” słowami „Firma (...) S. B. - (...) spółka jawna w K.” w odpowiednim przypadku;

II. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 2 (drugim) w ten sposób, że zasądzoną kwotę 33.776,55 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2012 r. do dnia zapłaty obniża do kwoty 18.989,85 zł (osiemnaście tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt dziewięć złotych i osiemdziesiąt pięć groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2012 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie oddala powództwo,

b) w punkcie 4 (czwartym) w ten sposób, że zasądza od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 5.686 zł (pięć tysięcy sześćset osiemdziesiąt sześć złotych) w miejsce kwoty 4.045 zł;

III. oddala apelację w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 1.008 zł (jeden tysiąc osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

V. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w T. kwotę 945,84 zł (dziewięćset czterdzieści pięć złotych i osiemdziesiąt cztery grosze) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. aktV ACa 559/14

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. domagała się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym zasądzonego od Firmy (...) S. B. - (...) spółki jawnej w K. , S. B. , J. W. (1) , S. M. , I. B., M. W. i I. M. solidarnie kwoty 113.726,55 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 27 listopada 2012 roku do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

Nakazem zapłaty z dnia 20 grudnia 2012 roku Sąd Okręgowy w T. nakazał pozwanym aby zapłacili solidarnie z weksla na rzecz powódki kwotę 113.726,55 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2012 roku do dnia zapłaty i kwotą 5039 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania .

Zarzuty od powyższego nakazu zapłaty złożyli pozwani . Domagali się uchylenia nakazu zapłaty z dnia 20 grudnia 2012 roku i oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia kosztów postępowania.

W odpowiedzi na zarzuty powódka wniosła o ich oddalenie w całości . Domagała się jednak zasądzenia od pozwanych tylko kwoty 33.776,55 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 27 listopada 2012 roku do dnia zapłaty . W toku postępowania wyjaśniono , że ograniczono w ten sposób żądanie pozwu .

Sąd Okręgowy w T. , wyrokiem z dnia 9 września 2013 roku , uchylił nakaz zapłaty z dnia 20 grudnia 2012 roku , zasądził solidarnie od pozwanych S. B. , J. W. (1) , S. M. , Firmy (...) S. B. - (...) spółki jawnej w K. , I. B. , M. W. i I. M. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. kwotę 33.776,55zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2012 roku do dnia zapłaty , umorzył postępowanie w pozostałym zakresie oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 4.045 zł

tytułem zwrotu kosztów postępowania .

Ustalił Sąd Okręgowy , że w dniu 19 kwietnia 2011 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. zawarła z Firmą (...) S. B. - (...) spółką jawną w K. umowę leasingu operacyjnego . Powódka prowadzi działalność polegającą na finansowaniu zakupu określonych rzeczy stanowiących przedmiot późniejszych umów leasingowych . Przedmiotem umowy zawartej między stronami była koparka L. . Do umowy zostały dołączone ogólne warunki umowy i harmonogram opłat leasingowych . Zgodnie z umową zabezpieczeniem opłat i innych należności wynikających z umowy był weksel gwarancyjny in blanco podpisany przez pozwaną i poręczony przez S. B. , I. B. , J. W. (1) , M. W. , S. M. i I. M..

Zgodnie z ogólnymi warunkami umowy powódka jako finansujący , po uzyskaniu od zamawiającego pierwszej wpłaty początkowej , zobowiązała się do zamówienia i dostarczenia przedmiotu leasingu . Pozwana spółka uiściła opłatę początkową , a powódka nabyła koparkę i dostarczyła zamawiającemu w ustalonym terminie .

Pozwana spółka zaprzestała uiszczania rat leasingowych . Pismem z dnia 31 sierpnia 2012 roku powódka zażądała uiszczenia zaległych dwóch rat leasingowych , na które wystawiła faktury VAT na łączną kwotę 8363,55 zł, płatną do dnia 7 września 2012 roku . W piśmie zastrzeżono , że w przypadku braku wpłaty umowa leasingu zostanie rozwiązana ze skutkiem natychmiastowym w oparciu o art. 709 k.c. Powódka poinformowała także pozwaną spółkę , że wypowiedzenie umowy daje jej prawo do dochodzenia odszkodowania w wysokości pozostałych opłat okresowych przewidzianych w umowie . Pismem z dnia 10 października 2012 roku powódka , z uwagi na bezskuteczny upływ terminu do dokonania spłaty zaległych rat, wypowiedziała umowę leasingu operacyjnego nr (...) roku z dnia 19 kwietnia 2011 roku ze skutkiem natychmiastowym w oparciu o pkt 4.4 Ogólnych Warunków Umowy Leasingu . Pismo

doręczono pozwanej w dniu 15 października 2012 roku . Pozwana spółka dostarczyła przedmiot umowy we wskazane miejsce .

Wskazuje dalej Sąd Okręgowy , że ogólne warunki umowy leasingu przewidywały w pkt 4.4 , że w przypadku zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty okresowej , lub w razie niewywiązywania się korzystającego z obowiązków wynikających z zawartej umowy , finansującemu służy prawo rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym i prawo żądania zwrotu przedmiotu leasingu , a nadto daje prawo finansującemu do natychmiastowej zapłaty wszystkich zaległych opłat wraz z odsetkami i kosztami windykacyjnymi.

Przypomniano dalej normy regulujące przebieg postępowania nakazowego . Sąd wydaje nakaz zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksla należycie wypełnionego , którego prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości . W zarzutach od nakazu należy przedstawić zarzuty , które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór oraz pozostałe zarzuty przeciwko żądaniu pozwu , a także wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie .

Pozwani , kwestionując nakaz zapłaty , podnieśli dwa zarzuty mające skutkować uchyleniem nakazu i oddaleniem powództwa . Po pierwsze weksel wypełniono sprzecznie z deklaracją wekslową . Powódka nie miała prawa żądania zapłaty rat niezafakturowanych , gdyż nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy leasingu . Po drugie - odszkodowanie należne ewentualnie z tytułu zawartej umowy winno zostać pomniejszone o dwa rodzaje korzyści jakie uzyskała powódka : z uwagi na zwrot przedmiotu leasingu - o rynkową wartość koparki oraz z uwagi na zapłatę rat przed terminem określonym w umowie leasingu - o część przyszłych rat obejmujących odsetki . Skoro powódka nie kredytuje pozwanej brak jest podstawy naliczania odsetek.

W ocenie Sądu pierwszej instancji zarzuty te były bezzasadne .

Za bezsporne przyjęto związanie stron umowa leasingu operacyjnego , której przedmiotem była koparka L. . Umowa leasingu należy do kategorii umów nazwanych uregulowanych w Kodeksie cywilnym . Zgodnie z art. 709¹k.c. przez umowę leasingu (operacyjnego) finansujący zobowiązuje się , w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa , nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony , a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne , równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego . Umowa powinna być zawarta w formie pisemnej pod rygorem nieważności (art. 709² k.c.) . Zabezpieczeniem zawartej umowy był weksel in blanco podpisany przez korzystającego i poręczony przez pozostałych pozwanych .

Strony zawarły umowę leasingu na piśmie . Do umowy dołączone zostały dwa załączniki zawierające ogólne warunki umowy leasingu i tabelę opłat leasingowych . Zgodnie z pkt 4.3 ogólnych warunków umowy w przypadku przekroczenia terminu wpłaty kolejnej opłaty okresowej , korzystający ma obowiązek bez dodatkowego wezwania wpłacić zaległą opłatę wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę . W przypadku zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty okresowej lub w razie niewywiązywania się korzystającego z obowiązków wynikających z umowy (...) finansującemu służy prawo do rozwiązania ze

skutkiem natychmiastowym umowy leasingu i prawo do żądania zwrotu przedmiotu leasingu do miejsca wskazanego przez finansującego . Rozwiązanie umowy daje finansującemu prawo do żądania natychmiastowej zapłaty wszystkich zaległych rat z odsetkami (...) . Powyższe uregulowanie umowne jest częściowo sprzeczne z dyspozycją art. 709¹³ § 2 k.c. Zgodnie z tym przepisem korzystający obowiązany jest płacić raty w terminach umówionych . Jeżeli korzystający dopuszcza się zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty , finansujący powinien wyznaczyć na piśmie korzystającemu odpowiedni termin dodatkowy do zapłacenia zaległości z zagrożeniem , że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym , chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia . Postanowienia umowne mniej korzystne dla korzystającego są nieważne (§ 2) . W tej sytuacji zapisy ogólnych warunków umowy pozwalające finansującemu na żądanie bez dodatkowego wezwania zapłaty zaległej raty wraz z odsetkami są nieważne . Pomimo sprzeczności uregulowania z ogólnych

warunków umownych z przepisem art. 709¹³ k.c. powódka zgodnie z dyspozycją zawartą w przepisach k.c. prawidłowo wezwwała pozwaną do zapłaty dwóch zaległych rat w wyznaczonym dodatkowym terminie i pouczyła ją o skutkach niedotrzymania terminu . Zgodnie z pismem z dnia 31 sierpnia 2012 roku pozwana spółka została zobowiązana do zapłaty zaległych rat leasingowych objętych dwoma fakturami (...) na łączną kwotę 8.363,55 zł do dnia 7 września 2012 roku . Wobec braku wpłaty w wyznaczonym terminie i zwłoki w zapłacie kolejnych rat powódka pismem z dnia 10 października 2012 roku skutecznie i prawidłowo wypowiedziała umowę . Pismo doręczono pozwanej w dniu 15 października 2012 roku . W tej sytuacji zarzuty pozwanych o niewłaściwym wypowiedzeniu umowy uznał Sąd Okręgowy za niezasadny . Wskazywano dalej , że ogólne warunki umowy w pkt 4.4 przewidują prawo finansującego do żądania zapłaty odszkodowania w wysokości pozostałych opłat okresowych przewidzianych w umowie . W tej sytuacji powódka , zgodnie z zawartą umową leasingową , zażądała zapłaty pozostałej części rat leasingowych . Stąd uznano w pierwszej instancji , że także zarzut sprzecznego z deklaracją wekslową wypełnienia weksla był niezasadny .

Zgodnie z art. 709¹⁵ k.c. w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności , za które korzystający ponosi odpowiedzialność , finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat , pomniejszonych o korzyści , jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu . Powyższy przepis pozwala korzystającemu na żądanie obniżenia dochodzonych przez finansującego należności

okorzyści jakie uzyskał finansujący w związku z wypowiedzeniem umowy . Zauważa Sąd

Okręgowy , że leasing operacyjny , w przeciwieństwie do leasingu finansowego nie przewiduje przeniesienia własności rzeczy będącej przedmiotem leasingu na własność korzystającego po zakończeniu umowy leasingu . W omawianej sprawie powódka była właścicielem przedmiotu leasingu i nie miała żadnego obowiązku przeniesienia własności na rzecz korzystającego . Przepis art. 709¹⁵ k.c. pozwala na obniżenie należności odszkodowawczych powoda o uzyskane przez niego rzeczywiste korzyści . W omawianej sprawie powód sprzedał koparkę i ograniczył żądanie o kwotę uzyskaną ze sprzedaży (cofnął w tym zakresie pozew) . W ocenie Sądu zmniejszenie odszkodowania wynikającego z cytowanego przepisu może nastąpić w oparciu o rzeczywiście uzyskaną przez powoda korzyść . Za nietrafne uznano stanowisko pozwanego , że obniżenie odszkodowania winno nastąpić w oparciu o cenę rynkową . Wartość rynkowa jest zawsze hipotetyczna . Może różnić się znacząco od rzeczywiście uzyskanej ceny ze sprzedaży . Do wypowiedzenia umowy doszło na skutek okoliczności zawinionych przez pozwanego (niepłacenia rat leasingowych zgodnie z umową) . W takiej sytuacji finansujący nie może ponosić ryzyka związanego ze sprzedażą rzeczy po ustalonej hipotetycznej cenie rynkowej . Niewykonanie zobowiązania następuje na skutek zaniechań korzystającego i co do zasady to on powinien ponosić ciężary wynikające z nienależytego wykonania zobowiązania . Odmienne interpretacja przepisu art. 709¹⁵ k.c. przenosiłaby na finansującego ciężar i koszt związany z nienależytym wykonaniem umowy przez korzystającego . Sprzedaż rzeczy w cenie odbiegającej od hipotetycznie ustalonej wartości rynkowej obciążałaby finansującego . Stąd uznał Sąd Okręgowy , że powołanie biegłego z zakresu szacowania ruchomości i maszyn było bezzasadne . Nie uwzględniono również zarzutu obniżenia należności powódki o odsetki od rat niezafakturowanych . Postanowienia łączącej strony umowy przewidywały w pkt 4.4 możliwość żądania zapłaty wszystkich niezapłaconych rat leasingowych w przypadku wypowiedzenia umowy leasingowej na skutek nienależytego wykonywania zobowiązania przez korzystającego . W ocenie Sądu pierwszej instancji regulacja ta nie narusza żadnych przepisów k.c. regulujących umowę leasingu i mieści się w granicach swobody zawierania umów . Skoro umowa przewidywała możliwość żądania zapłaty wszystkich należnych rat to brak jest podstaw do żądania obniżenia powyższej należności o odsetki od każdej raty . Finansujący jest podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą , czyli działalność z definicji nastawioną na osiągnięcie zysku . Zawierając umowę leasingu finansujący nabył własność określonego przedmiotu umowy i przekazał go do korzystania pozwanej spółce . Istota umowy sprowadzała się do przekazania przedmiotu umowy do korzystania w zamian za uiszczanie określonych rat leasingowych . Umowa leasingu jest w pewien sposób podobna do

kredytu udzielanego na zakup określonej rzeczy . Nie jest jednak równoznaczna z kredytem , szczególnie w przypadku leasingu operacyjnego , w którym finansujący pozostaje właścicielem przedmiotu leasingu także po zakończeniu

trwania umowy . Skoro strony umowy przewidywały możliwość żądania uiszczenia wszystkich należnych opłat leasingowych w przypadku nienależytego wykonania umowy , to za bezprzedmiotowe uznać należy rozważania o konieczności obniżenia tych rat o zawarte w nich odsetki jako korzyści, które uzyskał powód . Z powyższych względów Sąd pierwszej instancji pominął dowód z opinii biegłego z dziedziny rachunkowości na okoliczność ustalenia wysokości odsetek w poszczególnych ratach opłat leasingowych .

W konsekwencji Sąd Okręgowy , uwzględniając oświadczenie powoda o ograniczeniu żądania do kwoty 33776,55 zł, uchylił nakaz zapłaty z dnia 20 grudnia 2012 roku i orzekł jak w pkt 2 wyroku .

Okostach orzeczono w myśl art. 100 k.p.c. Wobec częściowego uwzględnienia żądań stosunkowo rozdzielono koszty postępowania , uwzględniając stopień w jakim każda ze stron wygrała sprawę .

Apelację od tego wyroku złożyli S. B. , I. B. , J. W. (2) , M. W. , S. M. i I. M. domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Zarzucili skarżący naruszenie prawa procesowego, to jest art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 217 § 1 k.p.c. , art. 227 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. przez nieuzasadnione oddalenie wniosków dowodowych pozwanych , które zmierzały do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i w konsekwencji oparcie rozstrzygnięcia na niepełnym materiale dowodowym , co przełożyło się na dokonanie ustaleń nieprawidłowych w zakresie wysokości zadłużenia pozwanych względem powódki , a w konsekwencji prawidłowości wypełnienia weksla . Dojść miało także do naruszenia prawa materialnego , to jest art. 10 Prawa wekslowego przez niewłaściwe jego zastosowanie i przyjęcie , że weksel wypełniony został zgodnie z deklaracją wekslową , podczas gdy wypełniony został na sumę , co do której pozwani nie byli dłużnikami powódki . Uchybienie art. 709" k.p.c. polegać miało na jego niewłaściwym zastosowaniu i błędnej wykładni polegającej na uznaniu , że od sumy rat leasingowych do końca trwania umowy należnych powódce w przypadku rozwiązania umowy , nie należy odejmować uzyskanych przez nią korzyści związanych z przedterminowym rozwiązaniem umowy , wymienionych w tym przepisie , a w konsekwencji wydanie wyroku

prowadzącego do nieuzasadnionego wzbogacenia powódki . Sąd Okręgowy miał nadto nie rozpoznać istoty sprawy nie przeprowadzając postępowania zmierzającego do zweryfikowania zarzutów pozwanych.

W uzasadnieniu przypisywano pierwszorzędne znaczenie ustaleniu zakresu zastosowania art. 709¹⁵ k.c. Charakter umowy wiążącej strony określano jako leasing finansowy . W sytuacji, w której powódka przejęła przedmiot leasingu nie może twierdzić , że doznaje szkody w wysokości wszystkich niezafakturowanych rat. Odszkodowanie nie może przewyższać szkody . Należy uwzględnić uzyskane korzyści , jeżeli szkoda i korzyść są następstwem tego samego zdarzenia . Stąd w art. 709¹⁵ k.c. przewidziano pomniejszenie odszkodowania odpowiadającego kwocie umówionych , a nie zapłaconych rat o korzyści jakie finansujący uzyskał wskutek zapłaty rat przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu . Korzyścią może być wartość zwróconego przedmiotu leasingu . Finansujący robi z niego użytek np. przez dalszą sprzedaż . Ponadto od niezapłaconych rat powinny być odliczone odsetki bowiem z chwilą rozwiązania umowy odpadł obowiązek finansującego kredytowania korzystającego , a więc finansującemu nie należy się z tego tytułu wynagrodzenie . W rozstrzyganej sprawie , wobec zwrotu przedmiotu leasingu powódce , uzyskała ona korzyść odpowiadającą wartości rynkowej przedmiotu leasingu w dacie jego zwrotu (pomniejszoną ewentualnie o wartość , za którą pozwana spółka mogłaby wykupić przedmiot leasingu po jego zakończeniu) oraz korzyść wynikającą z wcześniejszego uzyskania wszystkich rat leasingu i kosztów takiego finansowania - na co wskazuje porównanie ceny nabycia przez finansującego przedmiotu umowy z sumą umówionych rat . Wartość przedmiotu leasingu wyniosła 137.000 zł netto (168.510 zł brutto), zaś suma rat leasingowych miała wynieść 183.413,28 zł netto (225.598,33 zł brutto). Zatem różnica pomiędzy wartością przedmiotu leasingu , a sumą opłat leasingowych wynosi 46.413,28 zł netto (57.088,33 zł brutto). W ocenie pozwanych powyższą kwotę należy traktować jako koszt kredytu . Z uwagi na wcześniejsze zakończenie umowy należy odliczyć co najmniej ¹A tej kwoty - z uwagi na rozwiązanie umowy w połowie czasu jej obowiązywania . Szczegółowe rozliczenie mogło nastąpić tylko przez wywołanie opinii biegłego . Korzyści uzyskane przez powódkę z wcześniejszego zwrotu maszyny przewyższają kwotę dochodzoną pozwem . Stąd

wypełnienie weksla nastąpiło z naruszeniem postanowień deklaracji wekslowej . Pominięcie dowodu z opinii biegłego i zobowiązania powódki do przedstawienia rozliczenia sposobu finansowania przedmiotu leasingu doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy .

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. nie zajęła stanowiska w postępowaniu apelacyjnym .

Sąd Apelacyjny w Gdańsku ustalił i zważył, co następuje

Apelacja S. B. , I. B., J. W. (1) , M. W. , S. M. i I. M. okazała się po części zasadna i doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku i obniżenia świadczenia zasądzonego powódce . Uwzględnienie apelacji pociągało za sobą dalej idące skutki , w postaci zmiany wyroku także na rzecz Firmy (...) S. B. - (...) spółki jawnej w K. , która apelacji nie wniosła , ale będący przedmiotem zaskarżenia obowiązek świadczenia na rzecz powódki był wspólny dla spółki (...) i apelantów . Według art. 378 § 2 k.p.c. sąd drugiej instancji może z urzędu rozpoznać sprawę także na rzecz współuczestników , którzy wyroku nie zaskarżyli , gdy będące przedmiotem zaskarżenia prawa lub obowiązki są dla nich wspólne . Spółka (...) pozostawała w takiej sytuacji procesowej , a więc wyrok Sądu odwoławczego zapadł także na jej korzyść .

Węzłowy dla apelacji wywód prawny polega na twierdzeniu , że Spółka (...) nie poniosła szkody , a więc weksel wypełniono niewłaściwie , a w zasadzie nie było w ogóle podstaw aby weksel wypełnić . Nie stawiano zarzutów dotyczących formalnej poprawności weksla koncentrując się na stosunku podstawowym , który leżał u podstaw wystawienia weksla gwarancyjnego . Spór prowadzili remitent z wystawcą i poręczycielami co oznaczało , że weksel nie został puszczony w obieg i nie było przeszkód natury jurystycznej dla stawiania

i rozpoznawania zarzutów wynikających z postanowień umowy leasingu . W konsekwencji powódka nie mogła uzyskać na podstawie zobowiązania jakie wynika z weksla więcej niż jego wystawca jest zobowiązany ze stosunku obligacyjnego , który leżał u podstaw wystawienia weksla . Spółka (...) nie prezentowała zresztą odmiennego stanowiska . Cofnęła pozew o kwotę równą cenie uzyskanej ze sprzedaży przedmiotu leasingu , co oznaczało nawiązanie do postanowień umowy łączącej strony .

Sąd odwoławczy przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione w pierwszej instancji , a zatem nie ma potrzeby ich ponownego , całościowego powtarzania . Przytoczyć można tylko podstawowe ustalenia , ważące jednocześnie na treści orzeczenia reformatoryjnego Sądu Apelacyjnego . Umowa leasingu , którą zawarły strony w dniu 19 kwietnia 2011 roku , przewidywała obowiązek Spółki (...) przekazania przedmiotu leasingu , co uczyniono . Poza pierwszą opłatą w wysokości 34.440 zł (28.000 zł netto) powinności pozwanej Spółki (...) polegały na uiszczaniu stałych miesięcznych opłat

okresowych w wysokości 5.263,15 zł (4.278,98 zł netto) począwszy od maja 2011 roku do kwietnia 2014 roku . Pozwana Spółka nie uiściła rat za lipiec i sierpień 2012 roku i wezwana została do ich uiszczenia pod rygorem rozwiązania umowy . Pismem z dnia 10 października 2012 roku , doręczonym 15 października 2012 roku , rozwiązano umowę . Raty zapadłe i nieuiszczone do chwili rozwiązania umowy , za okres od lipca do października 2012 roku , zamykały się kwotą 18.989,85 zł (w tym 100 zł opłaty manipulacyjnej za wystawienie wezwania do zapłaty naliczonej na podstawie pkt 4.11 ogólnych warunków umowy leasingu operacyjnego , stanowiących część umowy wiążącej strony - karta 20) . Składa się ona na należność wymienioną w pozwie . Pozostała część dochodzonego pozvem świadczenia to odszkodowanie równe sumie pozostałych opłat okresowych (tzw. raty niezafakturowane) - 94.736,70 zł . Kwota ta stanowi iloczyn osiemnastu opłat okresowych brutto , począwszy od należności płatnej w listopadzie 2012 roku . W dniu 24 grudnia 2012 roku sprzedano przedmiot umowy leasingu , zwrócony przez pozwaną po wygaśnięciu kontraktu . Suma opłat okresowych , które stały się natychmiast wymagalne po wypowiedzeniu umowy , uległa pomniejszeniu o korzyść jaką ze sprzedaży przedmiotu leasingu odniosła powodowa Spółka , to jest do kwoty 14.786,70 zł (33.776,55 zł - 18989,85 zł = 14.786,70 zł - kwota ostatecznie dochodzona przez powódkę z tytułu „ niezafakturowanych rat ”) .

Powodowa Spółka postępowała w sposób znajdujący oparcie w art. 709¹³ i 709¹⁵ k.c. Korzystający z rzeczy oddanej w leasing obowiązany jest płacić raty w terminach umówionych . Jeżeli korzystający dopuszcza się zwłoki z zapłatą co

najmniej jednej raty , finansujący powinien wyznaczyć na piśmie korzystającemu odpowiedni termin dodatkowy do zapłacenia zaległości z zagrożeniem , że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym . W razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności , za które korzystający ponosi odpowiedzialność , finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat , pomniejszonych o korzyści . Jakże finansujący uzyskał skutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu .

Założyć należy , że norma wyprowadzona z art. 709¹⁵ k.c. określa obowiązek pomniejszenia niezapłaconych rat o korzyści w niej wymienione i ma charakter imperatywny (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 28 maja 2008 roku zapadłego w sprawie II CSK 31/08 w związku z wykładnią art. 709' § 3 k.c. , który w interesującym zakresie zawiera treść jednaką z art. 709¹⁵ k.c. , a nadto dotyczy również przypadku wygaśnięcia umowy z przyczyn leżących po stronie korzystającego). Sąd Okręgowy uważał tymczasem ,

że postanowienia łączącej strony umowy przewidywały w pkt 4.4 możliwość żądania zapłaty wszystkich niezapłaconych rat leasingowych w przypadku wypowiedzenia umowy leasingowej na skutek nienależytego wykonywania zobowiązania przez korzystającego , co wykluczać miało żądanie obniżenia powyższej należności o odsetki od każdej raty . W ocenie Sądu pierwszej instancji nie dochodziło w ten sposób do naruszenia przepisów Kodeksu cywilnego regulujących umowę leasingu . Strony działać miały w granicach swobody umów . Niezależnie od kolizji tego stanowiska z imperatywnym charakterem art. 709¹⁵ k.c. , nie ma podstaw aby w postanowieniach ogólnych warunków umowy leasingu operacyjnego , stanowiących część umowy wiążącej strony , doszukiwać się regulacji sprzecznej z kodeksową . Wynikające z punktu 4.4 o.w.u. uprawnienie finansującego do rozwiązania umowy leasingu z przyczyn leżących po stronie korzystającego pociąga za sobą prawo do natychmiastowej zapłaty wszystkich zaległych opłat wraz z odsetkami . Jak widać postanowienie to nie dotyczy w ogóle omawianego zagadnienia tzw. rat niezafakturowanych , to jest tych , których termin zapłaty przypadał po wypowiedzeniu umowy . W ostatnim zdaniu punktu 4.4 o.w.u. wskazano natomiast , że finansujący ma ponadto prawo żądania odszkodowania w wysokości pozostałych opłat okresowych przewidzianych w umowie . Przy wykładni art. 709¹⁵ k.c. także przyjmuje się , że pełni on funkcję odszkodowawczą i daje prawo żądania zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie , a niezapłaconych rat . Różnice redakcyjne w cytowanej części o.w.u. nie mają istotnego znaczenia . Według punktu 4.5 o.w.u. kwota dochodzonego odszkodowania może być pomniejszona o ile korzystający zwróci przedmiot leasingu . Nie określa o jakie wartości pomniejszone zostanie odszkodowanie .

Według art. 709¹³ k.c. korzyści kompensują się z ratami (opłatami okresowymi) , które na skutek wypowiedzenia umowy przez finansującego stają się natychmiast wymagalne . Jak wyżej wspomniano nie dotyczy to świadczeń zapadłych przed wypowiedzeniem umowy . Zapłata przed umówionym terminem opłat okresowych , których natychmiastowa wymagalność jest konsekwencją wypowiedzenia umowy , oznacza odpadnięcie podstawy dla żądania odsetek . W opłatach , poza stosowną częścią ceny przedmiotu leasingu mieści się także wynagrodzenie finansującego , wynikające z rozciągniętego w czasie zwrotu zaangażowanych przez niego środków . Natychmiastowa wymagalność przyszłych rat czyni uzyskanie takiego wynagrodzenia bezpodstawnym . W toku procesu żąda się od tych rat odsetek za opóźnienie .

Sposób ustalenia wysokości opłat okresowych , w tym stanowiących tzw. raty niezafakturowane , nie został przez Spółkę (...) jasno określony , również po

przedstawieniu przez pozwanych zastrzeżeń w tej materii . Sądząc choćby po treści punktu 4.7 o.w.u. nie może jednak budzić wątpliwości , że składa się na nie także wynagrodzenie za korzystanie z kapitału powódki . Już w zarzutach od nakazu zapłaty wskazywali pozwani , że korzyści uzyskane przez powódkę w związku z rozwiązaniem umowy równoważą wartość dochodzonego roszczenia . Stąd żądanie pozwanych przedstawienia dokumentów dotyczących sposobu finansowania przedmiotu leasingu . Dokumentów takich nie złożono . W piśmie procesowym z dnia 12 sierpnia 2013 roku pozwani wskazywali , że wartość przedmiotu leasingu wyniosła 137.000 zł netto , czyli 168.510 zł brutto , zaś suma rat leasingowych miała wynieść 183.413,28 zł netto (225.598,33 zł brutto) . Wyliczono stąd , że różnica

pomiędzy wartością przedmiotu leasingu, a sumą opłat leasingowych wynosi 46.413,28 zł netto (57.088,33 zł brutto). W ocenie pozwanych powyższą kwotę należało traktować jako koszt kredytu. Z uwagi na wcześniejsze zakończenie umowy należy odliczyć co najmniej VI tej kwoty - z uwagi na rozwiązanie umowy w połowie czasu jej obowiązywania. Z wyliczeniami tymi powodowa Spółka także nie polemizowała, otwierając pole do czynienia rozważań na podstawie dostępnego materiału dowodowego. Nie było zatem powodu aby twierdzić, że rozstrzygnięcie wymagało zasięgnięcia wiadomości specjalnych i dopuszczenia dowodu z opinii biegłego. Kwota 14.786,70 zł, ostatecznie dochodzona przez Spółkę (...) z tytułu „niezafakturowanych rat”, była bez wątplenia równa lub niższa od sumy odsetek i innych należności przypadających od każdej z opłat do końca umówionego okresu leasingu. Umowę wypowiedziano w połowie okresu trwania leasingu, a tymczasem kwota stanowiąca różnicę pomiędzy wartością przedmiotu leasingu, a sumą opłat leasingowych przekraczała 46.000 zł. Wystarczające jest założenie, że dla uwzględnienia zarzutów pozwanych, z podlegającej rozliczeniu kwoty 14.786,70 zł na każdą z osiemnastu natychmiast wymagalnych rat przypadać powinno około 821 zł. Tymczasem w kwocie 4.278,98 zł stanowiącej wartość netto każdej z tych rat na wynagrodzenie powódki (inne należności niż sama cena koparki rozłożona na raty) przypada około 25%, czyli około 1.070 zł. Wartość netto koparki wyniosła bowiem 137.000 zł, a suma netto opłat leasingowych, wynikających z harmonogramu spłat, to 182.043,28 zł, a zatem właśnie o około 25% wyższa. Stąd trafne jest założenie, że popierane przez powódkę roszczenie o zapłatę kwoty 14.786,70 zł obejmowało w rzeczywistości należność podlegająca kompensacji na podstawie art. 709¹⁵ k.c.

i powództwo w tym zakresie należało oddalić.

Bezsporne było, że korzyści z rozwiązania umowy leasingu wynikały także ze sprzedaży przedmiotu leasingu po jego zwrocie finansującemu. Spór wiedziono o sposób określenia rozmiaru uzyskanej w ten sposób korzyści. Z przyczyn wyżej opisanych

zagadnienie to utraciło istotne znaczenie. Po zmianie wyroku Sądu Okręgowego, powódce przypadają ostatecznie tylko raty zapadłe przed wypowiedzeniem umowy, a te nie podlegają kompensacji na podstawie art. 709¹⁵ k.c. Wyjaśnić należy jedynie, że ogólnie trafne jest stanowisko Sądu Okręgowego, że decydujące znaczenie ma cena uzyskana ze sprzedaży rzeczy oddanej uprzednio w leasing i zwróconej. Do wypowiedzenia umowy doszło przecież z przyczyn leżących po stronie pozwanej Spółki, która nie dotrzymała postanowień kontraktu. Kompensata odszkodowania o inną kwotę niż rzeczywiście uzyskana przez powódkę prowadziłaby do przerzucenia na nią finansowego ryzyka nielejalności pozwanej.

W tym stanie rzeczy, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., apelację uwzględniono i zmieniono zaskarżony wyrok w sposób określony w punkcie IIa sentencji.

W konsekwencji zmianie podlegało także orzeczenie o kosztach procesu (punkt IIb sentencji). Z dochodzonej pozwem kwoty 113.726,55 zł, zasądono powódce 18.989,85 zł, co stanowi około 17% roszczenia. Na kwotę 12.922 zł sumy kosztów poniesionych przez strony składają się: opłata od pozwu - 1.422 zł, wynagrodzenie pełnomocnika wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa - 3.617 zł (powódka), opłata od zarzutów - 4.266 zł i wynagrodzenie pełnomocnika wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa - 3.617 zł (pозwani). Obciążająca pozwanych część tych kosztów (17%) to 2.197 zł, a ponieśli koszty o 5.686 zł wyższe i taka kwota przypada na ich rzecz w wyniku stosunkowego rozdziału kosztów procesu, dokonanego na podstawie art. 100 k.p.c.

O kosztach procesu za drugą instancję postanowiono na podstawie art. 98 §§ 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. (powódka nie złożyła wniosku o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego). Pozwani ostali się ze swoimi żądaniami w postępowaniu apelacyjnym w części (w 56%). Wysokość poniesionych kosztów określono na podstawie §§6 pkt 6 i 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity z 2013 roku Dziennik Ustaw pozycja 461) na kwotę 1.800 zł - równą wynagrodzeniu pełnomocnika. Podlegająca zasądzeniu kwota 1.008 zł odpowiada zakresowi wygranej w drugiej instancji.

Apelanci zwolnieni byli od opłaty należnej od wywiezionego środka odwoławczego . Wysokość opłaty wynosiła 1.689 zł i obciąża powódkę na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. - w

części odpowiedniej do zakresu w jakim uległa ona w postępowaniu apelacyjnym .

Na podstawie art. 350 § 3 k.p.c. Sąd Apelacyjny w Gdańsku z urzędu sprostował niedokładności występujące w wyroku Sądu pierwszej instancji.